

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо порядку встановлення мінімальних гарантій в оплаті праці»

1. Обґрунтування необхідності прийняття проекту закону

Законопроект спрямований на вдосконалення законодавства щодо визначення розміру мінімальної заробітної плати, з урахуванням європейського досвіду.

Законодавством України передбачено, що мінімальна заробітна плата встановлюється у розмірі не нижчому від розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, проте цього на практиці досягнуто не було, оскільки законодавчо затверджений розмір мінімальної заробітної плати завжди був значно нижчим від розміру фактичного прожиткового мінімуму, розрахованого Мінсоцполітики України.

Прожитковий мінімум в Україні розраховується на одну працездатну особу та не враховує низку життєво необхідних витрат на придбання або оренду житла, освіту, оздоровлення, утримання дітей у дошкільних навчальних закладах, платні медичні послуги тощо. Вже вісім років поспіль не виконується рішення Конституційного суду України від 22.05.2008 р. № 10-рп/2008, відповідно до якого прожитковий мінімум для працюючих осіб підлягає збільшенню на розмір податку на доходи фізичних осіб.

В Україні бюджетний фактор є головним чинником, який впливає на рівень прожиткового мінімуму та нівелює дію інших, внаслідок чого фактичний розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб в цінах квітня 2016 року з урахуванням суми податку на доходи фізичних осіб за розрахунками Мінсоцполітики склав 2897 грн., що вдвічі перевищує офіційну величину мінімальної заробітної плати.

Відповідно, мінімальна заробітна плата суттєво відстає від мінімальної заробітної плати країн ЄС та втричі нижче визначеного ООН рівня злиденності у 5 доларів США на день.

Європейська інтеграція України вимагає внесення змін до законодавства, зокрема і в частині удосконалення визначення мінімальної заробітної плати, порядку встановлення та гарантій її забезпечення з урахуванням положень Конвенції МОП № 131.

В більшості країн Євросоюзу встановлення мінімальної заробітної плати відмежовано від бюджетного процесу, а в колективних договорах і угодах застосовувався принцип «тарифної автономії». Проте останні роки Уряди багатьох країн активно втручаються в сферу визначення мінімальних гарантій в оплаті праці, зокрема шляхом затвердження таких гарантій за результатами переговорів профспілок та роботодавців. З метою стимулювання зростання заробітної плати в небюджетній сфері законопроектом передбачається запровадження підвищувальних галузевих коефіцієнтів до заробітної плати, які будуть обов'язковими для галузевих угод та колективних договорів незалежно від форми власності та господарювання.

Прийняття зазначеного законопроекту дозволить підвищити розмір мінімальної заробітної плати до рівня фактичного розміру прожиткового

мінімуму для працездатних осіб, сприятиме реалізації державної політики щодо підтримання платоспроможності українського працівника в умовах зростання цін та забезпеченню гарантованих Конституцією України прав людини на достатній життєвий рівень.

2. Мета і шляхи її досягнення

Метою цього проекту є забезпечення купівельної спроможності низькооплачуваних категорій працівників в умовах підвищення цін на товари та житлово-комунальні послуги.

3. Правові аспекти

Основними нормативними актами, що регулюють дану сферу є:

Кодекс законів про працю України;

Закон України «Про оплату праці»;

Закон України «Про прожитковий мінімум»;

Закон України «Про колективні договори і угоди».

4. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація положень законопроекту потребує додаткових видатків з Державного бюджету України. За розрахунками Мінфіну, загальна потреба у додаткових коштах становитиме близько 350 млрд.грн.

5. Регіональний аспект

Проект закону не стосується питання розвитку адміністративно-територіальних одиниць.

5¹. Запобігання дискримінації

У законопроекті відсутні правила і процедури, які містять ознаки дискримінації.

6. Запобігання корупції

У законопроекті відсутні правила і процедури, які можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень.

7. Прогноз результатів.

Прийняття законопроекту сприятиме захисту економічних прав працівників та покращить механізм підтримки купівельної спроможності населення в умовах підвищення цін на товари та житлово-комунальні послуги.